

GÖTEBORGS UNIVERSITET

Lärares tillvägagångssätt vid bedömning

Jonna Karlberg

Lärarprogrammet/hem- och konsumentkunskap/LAU390

Handledare: Kerstin Bergström och Marianne Pipping Ekström

Examinator: Monica Petersson

Rapportnummer: VT12-2940-07

Examensarbete inom Lärarprogrammet LP01

Titel: Lärares tillvägagångssätt vid bedömning

Författare: Jonna Karlberg

Termin och år: Våren 2012

Kursansvarig institution: Institutionen för sociologi och arbetsvetenskap

Handledare: Kerstin Bergström och Marianne Pipping Ekström

Examinator: Monica Petersson

Rapportnummer: VT12-2940-07

Sammanfattning:

Bakgrunden till undersökningen bottenar i att jag känner att jag har en brist inom bedömningsverktyg för att kunna stämma av var elever befinner sig kunskapsmässigt mot de krav som finns i ämnet hem- och konsumentkunskap. I min roll som lärare finns ett intresse för bedömning och hur man kan hjälpa elever att vidareutvecklas, jag söker efter redskap som kan hjälpa till att stämma av var elever befinner sig så att vi tillsammans kan vidareutveckla dennes kunskaper.

Syftet med studien var att undersöka hur lärare gör för att dokumentera var eleven befinner sig mot kunskapskraven i dennes ämne. För att besvara syftes valdes en kvalitativ metod i form av intervju samt en analys av lärares dokumentationsverktyg. Resultatet baseras på sju intervjuer och granskning av tre dokumentationsverktyg. Lärarna som intervjuades har olika ämnesinriktning som hem- och konsumentkunskap, slöjd, bild och samhällsorienterande ämnen. Urvalet baserades på längden de arbetat, att de skulle ha praktiska inslag i undervisningen och är ett bekvämlighetsurval.

I resultatet får man ta del av vilka strategier lärarna har när de samlar information om var eleven befinner sig kunskapsmässigt. Resultatet skiljer sig åt mellan lärarna och vilken tyngd de lägger vid dokumentationen och att eleverna skall få ta del av den. En del av lärarna försöker att ha samtal med eleverna under terminens gång och en del lärare ger endast respons via de individuella utvecklingssamtalen, då de i skrift antecknar hur det går för eleven i ämnet.

Jag anser att lärare måste prata och arbeta mer kring bedömning och hur man kan använda sig av den i undervisningen. Formativ och summativ bedömning tas upp i studien för att förtydliga möjligheter som kan ges genom kombinationen av de olika sätten att se på bedömning. Det är viktigt att vi som lärare tar tillvara på möjligheterna att hjälpa elever att vidareutveckla sina kunskaper.

Nyckelord: bedömning, betyg, dokumentationsmatris, nya kursplanen, styrdokument

Innehållsförteckning

1. Inledning.....	4
2. Bakgrund.....	5
2.1 Skolans uppdrag.....	5
2.2 Kursplanen för hem- och konsumentkunskap.....	5
2.3 Betyg.....	6
2.4 Bedömning.....	6
2.5 Dokumentation - bedömningsmatris.....	8
2.6 Problemativering av ämnet.....	8
3. Syfte.....	9
3.1 Frågeställningar.....	9
4. Metod och material.....	9
4.1 Metodval.....	9
4.2 Intervju som metod.....	10
4.3 Urval och undersökningsgrupp.....	10
4.4 Instrument.....	11
4.4.1 Intervjuguide.....	11
4.4.2 SWOT-modell.....	11
4.5 Undersökningens genomförande.....	12
4.6 Bearbetning och analys.....	12
4.7 Etiska hänsynstagande.....	12
5. Resultat.....	13
5.1 Lärarbeskrivning.....	13
5.2 Resultat utifrån fyra områden.....	13
5.2.1 Tillvägagångssätt för att samla information.....	14
5.2.2 Fördelar med sina egna metodval.....	14
5.2.3 Svårigheter med den egna metoden.....	15
5.2.4 Elevens delaktighet.....	15
5.2.5 Övriga synpunkter.....	16
5.3 Summering av fyra områden.....	16
5.4 Resultat utifrån SWOT- modellen.....	17
5.4.1 SWOT- analys av intervjuer.....	17
5.4.2 SWOT- analys av lärarnas egna dokumentationsmatriser.....	18
5.5 Sammanfattning av SWOT- resultatet.....	20
6. Diskussion.....	20
6.1 Metoddiskussion.....	20
6.1.1 Intervju.....	20
6.1.2 SWOT- modellen.....	21
6.2 Resultat diskussion.....	21
7. Avslutningsvis.....	22
8. Vidare forskning.....	23
Referenser.....	25
Bilaga 1.....	27
Bilaga 2.....	28
Bilaga 3.....	30
Bilaga 4.....	31
Bilaga 5.....	32

1. Inledning

Bedömning av en elevs kunskaper inom ett ämne/område är många gånger svårt att göra. Det finns lärare som exempelvis lägger tyngden vid provresultat, då man mäter vad elevens kunskaper är vid det tillfället. Det finns lärare som försöker att använda sig av flera olika sätt och metoder, för att stämna av var eleven befinner sig kunskapsmässigt. Elever lär på olika sätt vilket man som lärare i dag måste ta hänsyn till. Det som är det viktiga i lärarrollen är att kunna hjälpa eleven att lära sig att lära. I lärandet strävar man efter att eleven skall vidareutveckla sina kunskaper vilket gör att man måste veta vad den kan för att sedan kunna hjälpa den vidare i sin kunskapsutveckling. Det är många gånger mycket svårt att mäta var eleven befinner sig.

I rollen som lärare skall man hjälpa eleven i sin kunskapsutveckling. För att man skall kunna göra detta är det viktigt att ha verktyg till sin hjälp för att kunna dokumentera elevens utveckling samt att kunna hjälpa den vidare i sina kunskaper. I dagsläget arbetar jag som lärare på en 7-9 skola i ämnena hem- och konsumentkunskap och slöjd och har gjort detta i snart två år. Jag har inte några väl fungerande verktyg till min hjälp för att kunna stämna av var en elev befinner sig kunskapsmässigt. Genom att genomföra en undersökning om hur andra lärare dokumenterar hoppas jag att kunna få ta del av deras sätt att dokumentera så att jag kan få en större kunskap inom detta område. Vilket förhoppningsvis leder till att jag och andra lärare kan lära sig mer om ämnet bedömning och hur man skall kunna hjälpa elever att vidareutveckla sina kunskaper.

2. Bakgrund

2.1 Skolans uppdrag

I läroplanen för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet Lgr11 (Skolverket 2011b) står det under en likvärdig bedömning att: "Undervisningen ska anpassas till varje elevs förutsättningar och behov. Den skall främja elevernas fortsatta lärande och kunskapsutveckling med utgångspunkt i elevernas bakgrund, tidigare erfarenhet, språk och kunskaper" (Skolverket 2011b, s 8). Lärare skall ge eleverna möjlighet till en fortsatt kunskapsutveckling, vilket gör att det är oerhört viktigt att man kan stämna av var de befinner sig så att man kan hjälpa dem utvecklas. Enligt Skolverket skall undervisningen anpassas efter elevens behov och förutsättningar. Den skall främja elevens fortsatta lärande och kunskapsutveckling (Skolverket 2011b). I skollagen står det att alla barn och elever ska få handledning och stimulans i sitt lärande för att kunna utvecklas så långt som möjligt. Elever som lätt nått de kunskapskrav som minst skall ha uppnåtts ska man försöka ge mer utmaningar för att kunna nå längre i sin utveckling (SFS 2010:800).

Skolans uppdrag är att förmedla kunskaper som skall ligga till grund som en referensram i vårt samhälle. Eleven skall kunna orientera sig i verkligheten där vi idag har ett stort informationsflöde och en snabb förändringstakt. Därför blir studiefärdighet och användning av olika metoder väldigt viktiga att kunna förhålla sig till och att ha ett kritisk förhållningssätt till fakta och att kunna se vilka konsekvenser olika val kan leda till. Ett annat uppdrag som skolan har är att eleven skall ges möjlighet att ta egna initiativ och ansvar för att utveckla sin förmåga att arbeta med och utan andra. Skolan ska hjälpa till att stimulera eleverna att vara nyskapande och ta vara på deras nyfikenhet och försöka hjälpa dem pröva egna idéer och lösa problem (Skolverket 2011b). Med detta som grund blir det därför oerhört viktigt att lärare har redskap som kan hjälpa elever, att ge de möjligheter att själva reflektera och kritiskt granska det dem gör. Dock ur ett perspektiv som gör att de kan ta tillvara sina kunskaper och vilja vidareutveckla dem.

2.2 Kursplanen för hem- och konsumentkunskap

Inom ämnet hem- och konsumentkunskap (hkk) är det tre centrala delar som skall bedömas: "Mat, måltider och hälsa", "Konsumtion och ekonomi" samt "Miljö och livsstil". Eleven skall i slutet av årskurs 9 ha kunskaper inom dessa områden för att kunna göra olika ställningstaganden utifrån de val man ställs inför i livet. Man syftar till att eleven skall utveckla en progression inom ämnet där man till en början i de yngre åldrarna utgår ifrån den konkreta handlingen eller situationen. För att slutligen i de högra årskurserna gå över till ett större fokus på relationen mellan den enskilde individens handlingar, samhälle och natur. Eleven skall då ha utvecklat sådan kunskap att den kan ta olika ställningstaganden som den kan ha hjälp av i livet (Skolverket 2011a).

Kunskapskraven i hkk ger en helhetsbeskrivning av ämnet, som sedan är uppdelat inom tre centrala områden. Det i sin tur innebär ett antal obligatoriska områden som man skall arbeta med, dessa skall sedan leda till ett lärande och i slutändan till ett betyg (Skolverket 2011a).

2.3 Betyg

Betyg i den svenska skolan är att man skall kunna mäta vad den enskilda eleven har uppnått mot de nationella kunskapskraven som finns i respektive ämne. När man skall bedöma en elev skall den bedömas utifrån dess kunskaper. Det är inte enbart de kunskaperna eleven tillägnat sig under lektioner som skall bedömas, kunskaperna kan också ses och förbättras i andra sammanhang. Läraren skall enligt läroplanen Lgr11 vid betygssättning använda all information om elevens kunskaper i förhållande till de kunskaper eleven visat (Skolverket 2012a). Eleven får i dagsläget betyg i årskurs 8 och 9. I årskurs 8 får de ett terminsbetyg vid slutet av höst och vårterminen, i årskurs 9 får de ett terminsbetyg vid höstterminens slut och ett slutbetyg på våren. Från och med hösten 2012 skall man från och med årskurs 6 ha ett terminsbetyg i alla ämnen förutom i språkval, där man först får ett betyg i årskurs 7 (Skolverket 2012b).

Kunskapskraven i respektive skolämne är utformade och skrivna i en löpande text för att i sin helhet kunna se vad som krävs i de olika betygsstegen. Men för att urskilja en progression är de indelade i tabellform, en betygsskala i sex steg A-E, där F är ett icke godkänt. A motsvarar den högsta kunskapsnivån och E den lägsta.

Nedanstående tabell (1) är tagen ur Lgr11 utifrån ämnet Hem- och konsumentkunskap, jag har här valt att ta med en del ur kunskapskraven för att läsaren skall få en förståelse av hur betygsskalan är uppbyggd samt att man kan se en progression i de olika betygsstegen där utvalda ord är fetmarkerade.

Tabell 1: Utdrag ur betygsskalan i hem- och konsumentkunskap, årskurs 9.

Källa: Skolverket, 2011b

Betyget E	Betyget D	Betyget C	Betyget B	Betyget A
I arbetet kan eleven använda metoder, livsmedel och utrustning på ett säkert och i huvudsak fungerande sätt. Eleven väljer tillvägagångsätt och ger enkla motiveringar till sina val med hänsyn till aspekterna hälsa, ekonomi och miljö.	Betyget D innebär att kunskapskraven för betyget E och till övervägande del för C är uppfyllda.	I arbetet kan eleven använda metoder, livsmedel och utrustning på ett säkert och relativt väl fungerande sätt. Eleven väljer tillvägagångsätt och ger utvecklade motiveringar till sina val med hänsyn till aspekterna hälsa, ekonomi och miljö.	Betyget B innebär att kunskapskraven för betyget C och till övervägande del för A är uppfyllda.	I arbetet kan eleven använda metoder, livsmedel och utrustning på ett säkert och väl fungerande sätt. Eleven väljer tillvägagångsätt och ger välutvecklade motiveringar till sina val med hänsyn till aspekterna hälsa, ekonomi och miljö.

2.4 Bedömning

Skolan har ett kunskapsuppdrag som bedömningen skall återges till, uppdraget står tydligt i skolans styrdokument. Kunskaperna som eleverna skall få med sig finns i olika kunskapsformer som fakta, förståelse, färdighet och förtrogenhet. Dessa kunskapsformer förutsätter att det finns ett samspel dem emellan för att eleverna skall få en helhet av det de

skall lära sig (Skolverket 2011b). Det är upp till var enskild undervisande lärare att i undervisningen balansera dessa kunskapsformer så att eleverna ges de bästa förutsättningarna till kunskapsutveckling. I betygsstegen finns de olika kunskapsformerna representerade. När bedömningen är integrerad i undervisningen och den används på ett medvetet sätt ges eleven goda förutsättningar för utveckling (Karlsson & Grönlund 2011).

Bedömningens roll i lärandet har varit aktuellt som diskussion, både i Sverige och utomlands. Inom betyg och bedömning har nu fokus blivit stor på bedömningens roll i läroprocessen och elevens egen delaktighet i detta. Fokus har också legat på dokumentation av lärandet och fortlöpande utveckling. Bedömningen kan ha flera syften, den kan ha avsikten att ta reda på vad eleven lärt sig, detta har ett summativt syfte. Men bedömning för att stärka elevens fortsatta lärande har ett formativt syfte. I dag används båda dessa sätt vid bedömning. Forskning har visat att just formativ bedömning ökar elevens kunskapsutveckling. Det finns vissa kännetecken kring formativ bedömning och det är att målet med exempelvis uppgiften kopplat till kursplanen blir tydligt. Återkoppling ges under arbetets gång för att hjälpa eleven ta sig vidare till det uppsatta målet (Skolverket 2010).

Christian Lundahl (2011) utgår ifrån de nya styrdokumenterna och betygsskalan och skriver om olika former av kunskapsbedömning och hur de som bedöms påverkas av hur bedömningarna utformas. Han skriver även att det är hur bedömningarna utformas som styr undervisningen och inlärningsprocessen. Han menar att kunskapsbedömningen kanske är det kraftfullaste pedagogiska verktyget i skolan för att disciplinera individen och forma lärandet. Med detta i åtanke så är de nya kunskapsmålen något man skall hjälpa eleven att sträva mot. Att de skall kunna utveckla en progression i sitt lärande.

När det kommer till de nya kunskapskraven och betygsskalan måste man finna sätt att kunna stämma av elevens kunskaper på. Lundahl (2011) menar att formativ och summativ bedömning kan komplettera varandra. Formativ bedömning innebär att man syftar till att utveckla elevens kunskaper under själva utvecklingsprocessen. Medan summativ bedömning innebär att man sammanfattar elevens kunskapsnivå utifrån en betygsskala alternativt en norm man har kommit fram till. Han menar att bedömningar alltid tjänar ett syfte och att bedömning kan användas för att främja elevens lärande och kunskapsutveckling. Helena Korp (2003) poängterar, att när det kommer till läraren och dess undervisning undrar hon vilket syfte den har. Hon menar att det kan skapa förvirring om man pratar om summativ och formativ bedömning om man inte har ett syfte bakom hur bedömningen i undervisningen görs. Vad är det som bedöms? Är det ett provresultat eller den muntliga delen i ett arbete? Hon menar att det måste finnas en tydlighet i de olika delarna så att eleven vet vad som bedöms i förhållande till kunskapskraven i ämnet. I samtal med eleven under terminens gång kan man planera hur eleven skall utveckla och visa de kunskaper som beskrivs, för att ge läraren ett underlag till betygen. När eleven genomför olika uppgifter ges möjlighet att återkoppla och ge utvecklingen en möjlighet, så kallad formativ återkoppling. Samt att läraren i slutet av området/kursen kan göra en summativ bedömning av elevens kunskaper. Korp menar att om den formativa och summativa bedömningen i återkopplingen inte hänger ihop så kommer eleven att bli förvirrad och inte förstå syftet med arbetet den gjort (Korp 2003).

Likaså menar Lena de Ron (2006) att om eleven är delaktig i sin bedömning lägger den större tyngd vid sitt arbete. Eleven ges förutsättningar att värdera och ge respons till andra vilket i sin tur leder till att den får en större förståelse och kan vara aktiv i sitt lärande och bedömningen av det. Hon skriver att det är viktigt att bedömningen fokuserar på det eleven kan och inte det den inte kan då detta påverkar elevens självkänsla att tro på sig själv och

därmed möjligheten att utveckla ett lärande. Om bedömning används korrekt kan den verka som en stimulans för eleven. Formativ bedömning är enligt Ingrid Cullbrand (2007) viktigt då både elever och lärare kan göra en värdering av arbetet, dels under processens gång, dels efter att det är avslutat. Detta leder till att eleven själv ökar sin förmåga att reflektera över sin insats i arbetet och det är en viktig grund för bedömningen. Cullbrand menar att den formativa bedömningen är till hjälp för läraren då den kan stämma av var eleven befinner sig kunskapsmässigt och använda sig av detta i den pedagogiska planeringen. Det anses kunna leda till att eleven fortsätter att utvecklas, vilket likaså läraren kan göra när den planerar undervisningen.

2.5 Dokumentation - bedömningsmatris

Vad är en bedömningsmatris? Ett sätt att se på en bedömningsmatris enligt Lindström och Lindberg (2005) är att i dokumentationen bedöma olika aspekter av kunskap. Aspekterna kan variera beroende på vad syftet med bedömningen är. De anger om det är en formativ eller summativ bedömning, vilken bedömningssituation det gäller, om det är enskilt arbete eller i grupp, redovisningsform då den kan vara både muntlig och skriftlig. Det finns en del olika utgångspunkter att tänka på när det kommer till en matris, ska den vara generell så att den kan användas till flera olika uppgifter eller uppgiftsspecifik så att den är anpassad efter en viss uppgift. De poängterar dock att vid användning av en matris skall det finnas tydliga nivåbeskrivningar som är definierade till kunskapsmålen. Elevens lärande förbättras när den har en klar uppfattning om vad det är den skall lära sig, hur bedömningen sker och hur den själv kan bedöma det den kan. Genom en bra matris kan detta vara möjligt, författarna anmärker dock att det kan ta tid att utveckla en matris men att vinsten för både lärare och elever kan vara stor.

Syftet med att arbeta med bedömningsmatris är att läraren skall ha ett enkelt redskap för metodiskt kunna konkretisera kunskapskraven i sitt ämne. Eleven skall kunna se kopplingen mellan uppgiften de arbetar med, kunskapskraven och hur de skall bli bedömda. En lärare behöver hela tiden tolka vad en elev kan och det är därför viktigt att läraren har skapat ett band i de uppgifter som förenar ämnets syfte och mål med kunskapskraven, undervisningen och bedömningen (Lundahl 2011).

2.6 Problematisering av ämnet

2011 fick vi en ny kursplan, styrdokument och betygsskala i skolans verksamhet, vilket har lett till stora förändringar. Dels skall alla lärare sätta sig in i de nya dokumenten, dels skall lärare tolka dem så att de tillsammans med eleverna kan arbeta mot kunskapsmålen som i sin tur leder till betyg för den enskilde eleven. Till detta finns det en del verktyg man kan få hjälp av. Lärare har exempelvis fått nytt kommentarmaterial (Skolverket 2011a) till deras hjälp inom kursplanen för hem- och konsumentkunskap. Men det är fortfarande brist på hjälpmedel för bedömning av elevens kunskaper. Till tidigare kursplaner så har det över tid framkommit en del olika verktyg som bedömningsmallar och matriser som lärare har arbetat fram. Men då vi nu har fått en ny kursplan, styrdokument och betyg så behövs nya verktyg tas fram som man kan ha till hjälp i sin bedömning. Tidigare hjälpmedel har lärare arbetat fram under en längre period. Man tar fram ett material, använder sig av det för att sedan göra en utvärdering om vad som fungerar bra, alternativt vad som inte fungerar, för att sedan skapa ett nytt. I dagsläget så har lärare inte hunnit framställa nya bedömningsmaterial som utgår ifrån den nya kursplanen och betygsskalan. Jag vill med detta i åtanke undersöka hur lärare gör när de dokumenterar var elever befinner sig kunskapsmässigt.

3. Syfte

Syftet är att undersöka hur lärare dokumenterar var elever befinner sig kunskapsmässigt samt om de använder sig av några dokumentations verktyg.

3.1 Frågeställningar

Hur går lärare tillväga för att samla in betygsunderlag?
Vilka styrkor har lärare i sin dokumentation?
Vilka svagheter anser lärare finnas i dokumentationen?
Får eleven ta del av det lärarna dokumenterar?

4. Metod och material

För att kunna besvara studiens syfte använde jag mig intervjuer av för att få ett brett och omfattande svar som möjligt. Intervjuer valdes för att kunna undersöka hur lärare dokumenterar var elever befinner sig kunskapsmässigt. Jag bad även att få ta del av deras dokumentationsmallar/matriser om de använde sig av någon sådan metod, för att kunna analysera dem. Vid analys av intervjuer och mallar/matriser användes SWOT-modellen, (se vidare i avsnitt 4.4.2). Intervjuerna genomfördes utifrån en intervjuguide (se bilaga 1). Nedan finns en beskrivning över val av metod samt genomförande.

4.1 Metodval

Enligt Patel och Davidson (2003) finns det ett flertal olika metoder för att samla in och analysera material. Det som skiljer dem åt är att vissa är kvantitativa medan andra är kvalitativa, exempel på kvantitativ metod är enkät och exempel på en kvalitativ metod är intervju. Det är också de olika sätt man behandlar materialet man insamlat, kvantitativa metoder redovisas oftast i matematisk form till exempel statistik. Denna form av metod används oftast när man vill ha en hög standardisering som skall representera en större del av urvalsgruppen. Kvalitativa metoder används när man vill ha en djupare och bredare förståelse för kunskapen som inhämtas i undersökningen. Den vanligaste formen för en kvalitativ undersökning är enligt Patel och Davidson (2003) intervju, då man genom frågeställningen kan ställa följdfrågor till de svar man får, vilket kan leda till en djupare kunskap.

Den här undersökningen syftar till att ta reda på hur lärare dokumenterar var elever befinner sig kunskapsmässigt mot de kunskapsmål de skall uppnå i skolämnet. Kvalitativa intervjuer valdes för att kunna få en djupare kunskap samt att utifrån frågeställningen kunna ställa följdfrågor. En viktig sak som Esaiasson, Gilljam, Oscarsson och Wängnerud (2007) påpekar är att man genom ett litet urval, förslagsvis tio intervjuer, inte kan dra några generella slutsatser i resultatet, att det inte kan vara representativt i ett större sammanhang. Men de framhåller även att tio intervjuer kan räcka för att göra intressanta analyser, om man har ett genomtänkt urval av representanter. Detta beror självklart på vad man skall undersöka. Eftersom undersökningen inte avser att vara representativ för någon större grupp passar kvalitativ intervjuform utmärkt i detta sammanhang.

Undersökningen är även baserad på en kvalitativ textanalys av lärarnas dokumentations verktyg. En kvalitativ textanalys innebär enligt Esaiasson et al. (2007) att man utgår ifrån det

väsentliga i texten, att man ser till textens alla delar och helheten utifrån den. Det är upp till granskaren av texten att ställa frågor till materialet, vad är poängen med den? Stöds poängen av det som står skrivet? Genom att använda en kvalitativ textanalys för att granska dokumentationsverktygen lärarna använder, kan man sedan använda det man får fram i SWOT-modellen.

4.2 Intervju som metod

Patel och Davidson (2003) menar att intervjuer är en teknik för att samla information som bygger på frågor. Kvalitativa intervjuer hjälper oss att få en uppfattning utifrån den intervjuades beskrivning. Detta ger också möjlighet att tolka och analysera svar, men allt detta bygger på hur individen är villig att svara på frågorna. Det finns två aspekter man måste tänka på när en intervju skall genomföras. Dels är det frågornas formulering och i vilken ordning de kommer, detta kallas grad av standardisering. Dels måste man tänka på hur fria frågorna är att tolka, beroende på vem personen man intervjuar är och vilka tidigare erfarenheter den har, detta kallas grad av strukturering. Vid intervjuer med låg standardisering ställs frågorna i valfri ordning. Vid hög standardisering ställs frågorna i samma ordningsföljd till alla de intervjuade. Strukturerade frågor handlar om hur de är utformade, om den intervjuade har möjlighet att ha utrymme i sitt svar är graden låg och om struktureringen är hög har individen ett mycket litet utrymme att svara inom. När det kommer till de genomförda intervjuerna så var de kvalitativa och frågorna hade en låg standardisering och strukturering.

Det finns ett flertal faktorer man måste ta hänsyn till när man skall intervju en person. En faktor är frågornas ordning och formulering. Patel och Davidson (2003) menar att det vanligaste är att börja med bakgrundsfaktorn man behöver ta del av och att man avslutar intervjun med utrymme för kommentarer eller om personen har något den vill tillägga. En annan viktig punkt är att visa ett genuint intresse för de svar man får samt att man har en förståelse för individen. Detta är viktigt beroende på vilken grad av känslighet frågorna har, eller om man visar ansiktsuttryck eller har ett kroppsspråk som gör att personen reagerar. Upplever den intervjuade personen att man kritiserar eller dömer den utifrån de svar man får kan personen lätt gå i försvarsposition som gör att den kommer att vara på sin vakt resten av intervjun.

4.3 Urval och undersökningsgrupp

I undersökningen kom sju lärare att intervjuas. Urvalet av lärare gjordes genom en bekvämlighetsfaktor som består av att tillfråga personer som jag har varit i kontakt med tidigare. Esaiasson et al. (2007) menar på att detta inte alltid är det bästa att göra då de inte är representativa i större sammanhang, att det inte går att generalisera svaren genom att tillfråga första- bästaurval som de kallar det. Dock är denna undersökning inte tänkt att vara representativ i ett större sammanhang utan för att undersöka hur ett antal lärare dokumenterar och därför anser jag att det går bra att ha ett bekvämlighetsurval. Jag intervjuade lärare jag fått kontakt med utifrån min verksamhetsförlagda utbildning (VFU) men också genom de år då jag arbetat som lärare. Bekvämlighetsfaktorn bestod också av att avgränsa undersökningen geografiskt. Min önskan var att intervju tolv lärare för att få ett så stort underlag som möjligt utifrån den tidsramen jag hade, kontaktade via brev sjutton lärare där jag förklarade var undersökningen syftade. Räkade med ett vist bortfall och det var enbart sju som hade möjlighet att medverka. Urvalet har även baserats på att de skall undervisa i grundskolan. Jag

försökte att i så stor utsträckning tillfråga lärare som undervisar i ämnen som har praktiska inslag då jag kan sammanlikna detta med hem- och konsumentkunskap som till viss del bygger på det. När jag nämner praktiska inslag syftar jag till att eleverna arbetar med sinne och händer och är aktiva fysiskt som exempelvis laga mat, skapar något i textil- eller trä alternativt måla. I en underökning får man räkna med ett visst bortfall vid tillfrågan av att delta, därför tillfrågades även några lärare som mestadels har teoretisk undervisning. I detta fall menar jag att eleven exempelvis arbetar ur/med böcker och läser som man till viss del gör i ämnen som svenska, samhällsorienterade ämnen och matematik. En tanke jag hade i och med att urvalet skulle bestå av lärare som har praktiska inslag var att utifrån min erfarenhet är det svårt att dokumentera något som sker i handling och därför är det av intresse för studien att tillfråga de lärarna hur de gör. Jag ville även ha lärare som har arbetat några år då de kan ha större erfarenhet av bedömning.

4.4 Instrument

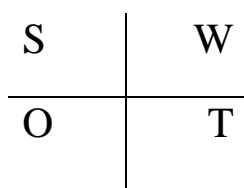
4.4.1 Intervjuguide

Vid intervjuerna användes en intervjuguide (bilaga1) med förberedda frågor som är baserade på det jag ville undersöka. Det är viktigt att man tänker på att frågorna flyter på och är sammanlänkande så att det blir en levande intervju. Grundregeln är att alla frågor måste vara lätta att förstå så att man inte behöver förklara dess innebörd. Samt att man ställer uppföljningsfrågor till den intervjuade för att få så innehållsrika svar som möjligt (Esaiasson et al.2007).

4.4.2 SWOT-modell

Vid bearbetning av det materialet som insamlats kommer SWOT-modell att användas. Modellen valdes för att genom att använda sig av de ord den står för, får man ett tydligt och brett resultat som man kan använda sig av. Ordet Swot står för Strengths (styrkor), Weaknesses (Svagheter), Opportunities (Möjligheter) och Threats (Risker/hot) (Redaktionen 2012).

Figur 1: Ewempel på hur man kan ställa upp SWOT-modellen.

Denna typ av metod är vanlig att använda när man exempelvis granskar en omgivning eller en organisation. Metoden kan användas i grupper på företag för att göra utvärderingar och analyser av olika områden, Det som är viktigt att tänka på är vad de olika rubrikerna står för så man kan identifiera de olika variablerna man vill granska. Modellen är oftast avbildad i ett system med fyra rutor, vilket gör att den blir lättöverskådlig. Man får en överblick över de viktigaste faktorerna (Redaktionen 2012).

4.5 Undersökningens genomförande

Jag kontaktade sjutton lärare via brev på olika skolor i Mölndals stad, där jag informerade om vad undersökningen gällde. Det var flera av de tillfrågade som ville delta men av olika anledningar kunde de inte, några som inte svarade alls. Skickade ut en ny förfrågan för att påminna dem men fick inget svar. De som sedan medverkade fick information om hur materialet sedan skulle användas. Intervjuerna gick till så att vi bestämde plats och tid. Esaiasson et al. (2007) rekommenderar att man skall använda sig av ljudinspelning om man får och det finns möjlighet till detta när man intervjuar. De nämner även problematiken kring tiden om man skall skriva ned hela intervjuer och poängterar att man som student kan begränsa utskrifterna av dem till vissa delar av intervjun. Med detta i åtanke valde jag att använda mig av ljudinspelning och det är först efter att jag ställt förfrågan och fått de intervjuandes godkännande som den slogs på, i samband med detta förtydligade jag att efter studiens slut kommer materialet att förstöras. Intervjuerna genomfördes på deras arbetsplatser med en intervjuguide (bilaga 1) där jag även ställde följdfrågor för att få så tydliga svar som möjligt. Intervjuerna tog mellan 15 och 45 minuter att genomföra beroende på hur mycket de olika deltagarna berättade och hur mycket jag fick dem att dela med sig. Dokumentationsverktygen fick jag ta del av i samband med intervjuerna och fick förklarat hur de användes.

4.6 Bearbetning och analys

Vid intervjuerna användes ljudinspelning för att kunna få en korrekt bearbetning av materialet. Jag valde medvetet att döpa om de sju lärare som intervjuats så att de inte skall kunna bli utpekade på något vis. Materialet lyssnade igenom ett flertal gånger och sedan valdes delar ut som var av relevans för undersökningen för att sedan transkriberas. När det kommer till bearbetning av det material som har insamlats användes SWOT- modellen för att genomföra en analys av intervjuerna och de dokumentationsverktyg lärarna använde sig av. Modellen innebär att man gör en kartläggning av styrkor, svagheter, möjligheter och hot från materialet som man tagit del av. När analysen sedan är klar har man ett resultat där styrkor och möjligheter har framkommit som man sedan kan använda sig av i exempelvis bedömningsmatriser. Resultatet kommer också visa på dels svagheter, dels risker/hot som man kan komma att möta (Redaktionen 2012).

4.7 Etiska hänsynstagande

Karin Dahmström (2000) framhåller vikten av att informera den intervjuade om hur intervjun kommer att gå till. Det finns ett flertal etiska regler som man skall ta ställning till. Den berörda skall informeras om syftet med intervjun, veta att de kan avbryta sin medverkan utan att det får konsekvenser för dem, känsliga uppgifter skall hanteras så att de inte hamnar i orätta händer. En annan viktig etisk princip är att deltagaren måste ge sitt samtycke till, som i detta fall är ljudupptagning av intervjun. Esaiasson et al. (2007) rekommenderar att man skall använda sig av bandspelare om man får, men är det ett hinder för att intervjun blir genomförd kan man istället använda sig av anteckningar. De poängterar att det viktigaste är att intervjun blir av. I detta fall döptes varje lärare till Lärare M, N och så vidare för att de inte skall kunna identifieras. När det kommer till betyg och bedömning så är det ett känsligt ämne för många lärare, just för att det är ett svårt område och ingen vill bli kritiserad för hur man går till väga.

Därför var det viktigt att informera om hur materialet kommer att användas och att informationen kommer att förbli konfidentiell. Inför varje intervju fick respondenterna därför en förfrågan om ljudupptagning och de informerades om vad som händer med det insamlade materialet, att det kommer att omskrivas och användas till uppsatsen och sedan förstöras (Vetenskapsrådet 2011).

5. Resultat

Under intervjuerna har det framkommit på vilka sätt lärarna dokumenterar för att samla in underlag till bedömning. Det varierade mellan de olika lärarna, om de dokumenterar, hur de dokumenterar och för vilket syfte. En del lärare hade samma strategier men använde sig av dem på olika sätt. I redovisningen av det resultat jag fått fram kommer jag att först redogöra för vilka lärare jag intervjuat, jag har gjort en sammanfattning utifrån de svar jag fått under intervjun, till detta har jag tagit ut några citat från lärarna. Sen kommer analysen som jag gjort av intervjumaterialet. Efter detta kommer en analys av de dokumentationsmallar jag har fått ta del av.

5.1 Lärarbeskrivning

Lärarna undervisar inom olika ämnen men i urvalet försökte jag hålla det till lärare som även har praktiska inslag i undervisningen och att de skall ha arbetat några år så att de har erfarenhet av bedömning. Nedan följer en beskrivning av vilket ämne de undervisar inom och hur länge de har arbetat.

Tabell 2: De intervjuade lärarna, ämne, årskurs och år i yrket.

Namn	Ämne	Årskurs de undervisar inom i dagsläget	År i yrket
Lärare M	Hkk	8-9	14
Lärare N	Hkk	5, 8-9	20
Lärare O	Hkk	5, 8-9	7
Lärare P	Slöjd	7-9	8
Lärare R	Slöjd	3-9	18
Lärare S	Bild	7-9	30
Lärare T	So	7	25

5.2 Resultat utifrån fyra områden

Utifrån intervjuerna med de sju lärarna har jag valt att dela upp första delen av resultatet i fyra områden: tillvägagångssätt för att samla information, fördelar med sina egna metodval, svårigheter med den egna metoden, elevens delaktighet och övriga synpunkter. För att det ska bli överskådligt har jag valt att först göra en sammanfattning av de svar jag fått för att sedan tydliggöra detta med några citat ifrån lärarna. Dessa har jag valt att markera med kursiv stil för att det lättare skall gå att urskilja svaren.

5.2.1 Tillvägagångssätt för att samla information

Tillvägagångssätten för att samla underlag om var eleverna befinner sig kunskapsmässigt skiljer sig åt från de flesta lärarna. Några har liknande tillvägagångssätt men de använder sig av dem på olika sätt. De olika strategier som kom fram var: papper och penna med anteckningar efter varje lektion, klasslista med kodade förkortningar om de har lämnat in en uppgift, kodade förkortningar med betyg på arbetet, små anteckningar under lektionen, om eleven har fått samtala under lektionen för att visa vad den kan, numrerade matriser, redovisningar och provresultat.

– Jag försöker att sammanställa hur de har jobbat efter varje lektionspass, när de har arbetat praktiskt, försöker att tänka igenom hur de har arbetat, tagit ansvar, samarbetat. Om de använder rätt teknik om de gör som de har blivit instruerade. Försöker att skriva något kort om varje elev, så att man kommer ihåg annars gör jag inte det (Lärare M, hkk).

– Först och främst har jag ju då, jag går efter deras logg böcker där de samlar sitt material och där ser jag ju hur de har gjort och jag vet hur självständigt eller om de har använt mina ord precis i sin slöjdplanering. Om de är fritt tänkande, om den planerade själv eller om det blir en annan ordföljd och då ser jag ju den planera i den här. Sen är det själva bedömningen av slöjdarbetet som finns, då kan man ju antingen ha en lista med en egen markering var man tycker att de har befunnit sig (Lärare R, slöjd).

– Dels så antecknar jag efter varje uppgift, hur den har gått och sparar sen alla uppgifter så att jag kan samla allt till dels omdömen och dels till betyg så jag kan titta på vad, titta igenom för varje uppgift vad jag har skrivit. En slags matris, som utgår ifrån ett enkelt system som snabbt kan läsa av, där det står ok plus, bra, mycket bra (Lärare S, bild).

5.2.2 Fördelar med sina egna metodval

Det framkommer att det som lärarna dokumenterar har de till underlag till de individuella utvecklingsplanerna (IUP) som skrivs till varje elev, där de kan poängtera vad eleven behöver tänka på i nästkommande utvecklingsfas. Någon kände att det var skönt att ha det svart på vitt i sina anteckningar. Att man fick ett stöd om eleven skulle fråga hur den ligger till i ämnet. Sen var det någon som lade fokus på att spara det man dokumenterat så att den kunde ha med elevens omdömen till nästkommande läsår.

– När jag skall skriva inför utvecklingssamtalet ser jag att det finns en fördel med att ha dokumenterat något så jag har något att trycka på. Om man tycker att en elev är dålig på nått så kan man skriva på nästa steg, det här behöver du träna på, även om det är så att eleven inte vet och kan hur man gör så är det ändå bra att belysa det (Lärare M, hkk).

– I matrisen finns det koder som jag har gjort som jag kan läsa av och vet vad de betyder, det står vilka uppgifter det gäller. Fördelen är att jag snabbt kan kolla upp för varje uppgift och se vilka mål den syftar till och kan se om det skett en utveckling eller inte (Lärare S, bild).

– Man ser utvecklingen av eleverna, att de liksom växer i sin roll. Att de klarar av de här momenten, blir bättre och bättre och kan liksom välja en annan kniv eller ta fram skärbrädan. Alltså de smådetaljerna, att jag vet faktiskt att det här är en löskärbräda och där är den och man diskar emellan och hur man vänder löken och tar rätt gryta till rätt spisstorlek och

sådär. För det upprepar man ju hela tiden. Sen hygienbiten som är så viktig, att man torkar och liksom gör snyggt och sådär. Man växer hela tiden och faktiskt hjälper sina kamrater då man behöver hjälp eller som är lite långsamma eller va man ska kalla det eller tar lite mer tid på sig kanske man ska säga (Lärare O, hkk).

5.2.3 Svårigheter med den egna metoden

Det som lärarna poängterar är att de känner att det finns en viss tidsbrist, det verkar inte spela någon roll vilket system de har. Om det är så att de skall skriva anteckningar under lektionen eller efter. Sen ser de även en svårighet med att eleverna skall se deras anteckningar över det de har skrivit, därför har de antingen kodat det de skrivit eller så har de förkortat ned det till stödord. Det finns en viss rädsla över att eleverna skall kunna se vad de skrivit om en annan elev. Ett genomgående tema är också att respondenterna ger antydningar av att de hela tiden kan bli bättre, de anser inte att deras system är fulländat men att det fungerar. De vill hela tiden bli bättre och ha bättre redskap för att dokumentera.

– Nackdelen med att behöva dokumentera är att det inte alltid blir gjort, man vill gå hem, sista gruppen kanske det inte skrivs lika mycket om. Eller man måste gå och äta för att man har en kort lunchrast. Beroende på vilken grupp det är man har. Man hinner inte alltid, vilket gör att man inte alltid har en full dokumentation som man ville och då får man gå på magkänslan (Lärare M, hkk).

– Ja, det finns säkert saker man kan göra bättre, för varje gång så tänker ja såhär, varför gjorde jag inte såhär eller så här ska jag göra nästa gång. Kan inte komma på nått nu. Men man vill ju inte att ens papper ska komma bort eller hamna i fel händer. Så jag skriver ju inga långa romaner, det är mycket kortfattat, jag skriver korta meningar för det går ju inte annars. Man har ju inte tid att skriva hur mycket som helst men jag gör ju noteringar. Klarar sig bra, fint resultat, bra med hygien och allt sånt där (Lärare O, hkk).

– Ja, man kanske skulle ha fler kriterier och sätta upp eller då krävs mer tid naturligtvis men det är bara du som vet vad du lägger in i bra och det kan ju skilja sig från lärare till lärare. Men, det kan var svårighet med elever som ligger mitt emellan ibland men då har jag alltid tänkt, hellre fria än fälla speciellt när de går i sjuan. Då har de ju sen åttan och nian. Men nyanserna kanske jag skulle vilja ha lite mer utav, vad är bra och mycket bra. Vad är kunskapen om jag ser till den, och sen skulle man kanske kunna lägga in detta med inlärningsätt som har med det att göra (Lärare T, so).

5.2.4 Elevens delaktighet

Elever får ta del av den dokumentationen lärarna för en gång om året, de blir till de individuella omdömena (iup) då lärarna skriver hur de ligger till i ämnet. De har även ett samtal med eleven, detta sker oftast inför betygssättningen. Det finns de lärare som har ett extra samtal med eleverna om de märker att de inte kommer att uppnå målen i ämnet och riskerar att inte få ett betyg.

– De får sina prov eller vad de har fått på förhören och sen så har de en praktisk uppgift och då får de reda på om de har haft rätt redskap och allting som de gör. Sen får de läsa

betygskriterier men det är ju bara ord för dem. Men det är på det sättet som jag gör (Lärare N, hkk).

– Ja, de ser ju det när jag pratar med dem och sen efter varje termin så säger jag ungefär hur de ligger till, vad man behöver träna på. Jag försöker i alla fall, har hänt att jag inte hinner varje termin men jag försöker och framförallt i nian gör jag det ska du veta. Så att det inte kommer nåt liksom att man känner sen efter halva terminen att aha ligger jag inte bättre till, då har man i alla fall en chans att bättra sig. Och sen har jag ett betygsamtal i nian där jag verkligen går igenom noggrant, då har jag gått igenom hela åttan, halva nian och då visar jag precis va man har haft för steg till det här och så bedömer jag betyget (Lärare O, hkk).

– Ja, de får de, i samtalet under lektionerna vad de har gjort och hur de kan höja nivån. Och sen självklart inför omdömen och betygsprat. Men som sagt även där att försöka börja lite tidigt på terminen, redan när de planerar sitt arbete och beroende på svårighetsgrad och detaljer och konstnärligt att det är ett arbete som ligger på E nivå eller A nivå, eller till betygskraven (Lärare P, slöjd).

5.2.5 Övriga synpunkter

När det kommer till bedömning gör alla lärare på olika sätt utifrån hur de är som lärare, hur de undervisar, vilket ämne och hur länge de har arbetet. Några av dem har arbetat fram metoder som de tycker fungerar utmärkt medan andra fortfarande söker efter bra sätt att föra dokumentation på, de vill hela tiden bli bättre. Det som tydligt framkom när jag frågade om de hade något de ville tillägga var att bedömning är svårt, det behövs tid till att dokumentera, de vill ha stöd ifrån kollegor, de vill ha en god relation med eleverna och att det alltid är eleven som skall stå i fokus.

– Sambedömning tycker jag är bra. Att man sitter tillsammans och kan titta på hur man kan bedöma. Om de ligger på en nivå i trä och metall och en annan i textil och att man sedan kan göra en sambedömning lärare emellan (Lärare P, slöjd).

– Det ligger väldigt mycket i samtalet med eleven innan och när, i processen att berömma det som är positivt, det här gör du väldigt bra men det här skulle du kunna få lite bättre, att man får in det i tankarna. Det är inte lätt men det tar jag i fördiskussionen med alla. Men jag tycker att det är så mycket i vinst med alla elever och jag kan avgöra vem som behöver hjälp först (Lärare R, slöjd).

– Man skulle behöva efter varje lektion ha en ordentlig stund för dokumentation, för att det går inte att ha i huvudet när nästa grupp kommer. Vad man behöver är en kvart mellan varje lektion för att kunna skriva ned lite. Hur det har gått och vad man har hunnit med och vilka elever man har tittat på (Lärare S, bild).

5.3 Summering av fyra områden

När det kommer till hur de arbetade så fann jag att det finns genomgående teman i det lärarna berättade. Dels så var det att de antecknade om eleverna uppnådde målen eller inte, de gick på magkänsla om eleven låg mellan två betygssteg eller om de kände att de saknade tillräckligt i betygsunderlaget, de kände att tiden var knapp för att ha samtal med eleverna och att det tar tid att anteckna under lektioner eller efter. Respondenterna använde sig inte av matriser utan

linjerat papper där de antingen skrev upp kommentarer/minnesanteckningar eller om eleven hade klarat av uppgiften den arbetat med.

5.4 Resultat utifrån SWOT- modellen

För att analysera det material jag fick fram genom intervjuerna och matriserna använde jag mig av SWOT – modellen. I analyserna har jag tolkat orden:

- Styrka, som blivit till vilka delar av materialet som man kan använda sig av.
- Svagheter är om det finns någon brist i materialet.
- Möjligheter kan jag använda om det finns något man kan arbeta vidare på för att förbättra materialet.
- Risker/hot är exempelvis om det kommer att ta för stor tid av undervisningstiden att dokumentera och föra anteckningar i matrisen/mallen.

Analyserna är uppdelade i intervjuer och bedömningsverktyg som jag redogör för nedan.

5.4.1 SWOT- analys av intervjuer

I första delen av analysen har jag summerat det lärarna sagt plus att jag har lagt in kommentarer för att förtydliga/ifrågasätta det dem sagt hamnat under de olika områdena. Summeringen har skett för att det skall bli lättare till en helhetsuppfattning av de olika områdena. För att ta del av vad jag har kunnat urskilja från respektive lärare se bilaga 2.

Tabell 3: SWOT- analys av lärarintervjuerna

STARKA SIDOR	SVAGHETER
<p>Genom att anteckna så finns det underlag inför utvecklingssamtalet, som lärare har man sin dokumentation att stå mot. Detta kan ske utifrån det man observerat eller efter ett samtal med eleven.</p> <p>Genom att låta eleverna själva dokumentera, tar de ett större ansvar och är med i sin utvecklingsprocess. Likaså när de får planera vad de skall göra under lektionerna.</p> <p>Det kan finnas fördelar med att ha en dubbel dokumentation, en som man för över eleven och en som eleven för själv exempelvis genom loggböcker eller reflektionsböcker. Detta för att eleven skall vara delaktig samt att som lärare har dokumenterat för sig själv.</p> <p>Att ha en matris över olika uppgifter som är direktkopplade till kunskapskraven, så att man kan se om eleven har uppnått dem.</p>	<p>Att inte låta elever ta del av det man dokumenterar eller ta del av hur de befinner sig mot kunskapskraven.</p> <p>Att gå på magkänsla vid brist av underlag.</p> <p>Att ha flera olika papper man skriver på för att i slutet av terminen sammanställa dem och sedan sätta betyg.</p> <p>Att inte föra någon dokumentation alls, så när eleven frågar hur den befinner sig mot kunskapskraven har läraren inget att gå på.</p> <p>Skriva förkortningar eller kodningar. Kan man alltid läsa det man skrivit och vet man vad de betyder det man skrivit?</p> <p>Om man lägger stor tyngd vid att eleven skall föra en egen dokumentation och skriva värderingar av sitt arbete. Om eleven inte gör detta. Har man då någonting att gå på?</p> <p>Om eleverna inte för någon dokumentation, och inte får ta del av lärarens. Hur vet de då vart de befinner sig mot kunskapskraven?</p>

MÖJLIGHETER	RISKER/HOT
<p>Utveckla möjligheter att låta eleverna göra utvärdering efter lektionstillfälle, att skriva ned vad som gått bra och mindre bra.</p> <p>Även om det likaväl kan vara en svaghet så kan det finnas en möjlighet i att låta eleverna själva dokumentera och ta ett eget ansvar i sitt arbete. Då kan de lättare få en överblick av sin utveckling. Detta måste ske i kombination med respons från läraren.</p> <p>Att utveckla en matris där man lättare kan få en överblick av det man dokumenterar. Så att man kan stämna av med eleverna var de befinner sig.</p> <p>Att ha fler kriterier med olika nyanser så att man lättare kan matcha in var en elev befinner sig mot kunskapskraven.</p>	<p>Brist på tid, under, efter lektionen att hur och vad man än dokumenterar så måste det gå relativt snabbt och enkelt. Eller om man inte dokumenterar, hur vet man då vilka kunskaper eleven har?</p> <p>En risk är att man har flera olika sätt att dokumentera på eller flera olika papper, så att man har flera olika ställen man måste titta på.</p> <p>Att göra dubbelt arbete, först skriva förkortningar/kodningar för att sedan göra om arbetet igen där man skriver en sammanfattning av allt. Plus att kommer man ihåg vad det är man syftar på med förkortningar/kodningar?</p> <p>Om eleven själv dokumenterar och man inte är delaktig i dokumentation under terminens gång kan det bli väldigt mycket att gå igenom inför betygen samt att man inte har koll på var eleven befinner sig mot kunskapskraven.</p> <p>Skriva upp kodning som betyg, dock inga egna anteckningar utan utgår enbart ifrån elevens dokumentation. Ser ett hot i detta om eleven inte har gjort det den ska. Räcker det med de kunskaper man har samlat på sig och har i minnet?</p>

Det som framkommer genom analysen är när man dokumenterar så har man något att stå mot, man får en överblick av elevens utveckling. Att det finns svagheter och risker/hot med att skriva förkortningar då man inte alltid kan tyda dem eller värdet av dem. Att föra dokumentation på flera ställen blir dubbelt arbete för läraren när den skall sammanställa den vilket också kan leda till tidsbrist. Elevens delaktighet igenom att få ta del av dokumentationen och göra utvärderingar av dess arbete är något man kan vidareutveckla. Genom att granska det som står under respektive område får man en överblick av hur man kan arbeta med bedömning genom att ta tillvara på det som finns med under rubrikerna styrkor och möjligheter. Samt att i åtanke ha det som framkommit under svagheter och risker/hot.

5.4.2 SWOT- analys av lärarnas egna dokumentationsmatriser

Jag har fått ta del av tre dokumentationsmallar/matriser, nedan är en beskrivning av hur de är utformade och sedan kommer en analys av dem. Analysen har gått till så att jag har granskat hur de är utformade, vad finns det med för väsentliga delar, vad är poängen med denna matris? När jag tittat på dessa delar så använder jag mig sedan av SWOT- modellen och den tolkning jag har gjort av orden den står för (se föregående sida).

Matris 1

Den första är för ämnet slöjd och riktar sig till elever i årskurs 3-5 (Se bilaga 3). Överst på sidan är den uppdelad i tre nivåer. Till vänster finns huvudrubriker till de olika nivåerna dessa är idé, form och funktion, planering, genomförande, utvärdering och initiativ. Till varje rubrik och nivå finns det sedan en text som beskriver vad det är eleven skall kunna och den blir mer specifik och utvecklande för varje nivå. Matrisen är gjord i programmet Excel, vilket gör att det finns utrymme för att kunna skriva under varje område. Denna matris hade läraren för

egna anteckningar om vart eleven befann sig mot de olika nivåerna, så att hon kunde stämma av utvecklingen hos eleven.

Matris 2

Är en dokumentationsmall över hur elever arbetar praktiskt i ämnet hem- och konsumentkunskap (Se bilaga 4). Den är uppdelad i två kolumner så att man kan anteckna för två elever på samma gång. I varje kolumn finns orden planering, samarbete, följer instruktioner, självständigt, redskap, teknik/metod, initiativförmåga, dukning, disk/städning, miljötänkande, svårighetsgrad och resultat. Vid dessa ord är det numrerat 1- 5, där man kan markera vilken siffra man tycker eleven befinner sig på, sist på pappret finns det plats för kommentarer. När jag tog del av denna matris var läraren inte nöjd med hur den såg ut i dagsläget och skulle revidera den. Vid förklaringen av hur den användes så utgick hon efter denna när eleverna arbetade praktiskt i köken och då tittade hon på två elever i taget och markerade vid numreringen var de befann sig. Jag frågade vad en femma betydde och det kunde hon inte svara på utan hon sa att hon själv visste vad den betydde.

Matris 3

Har rubriken: Omdömen i hem- och konsumentkunskap (Se bilaga 5), med underrubriker, mat och måltider, mat och hälsa och konsumtion och miljö, var av dessa underrubriker har nivåer nr 2, 3 och 4 med en utarbetad text där man ser en progression under de olika nivåerna. Texten är snarlik den som står i kunskapskraven för hem – och konsumentkunskap. När jag tog del av denna matris så fick jag med kommentaren att den fortfarande var under utveckling och att tanken var att de skulle ha den som en mitterminsbedömning av elever i årskurs 8 och 9.

Tabell 4: SWOT- analys av lärarnas dokumentations verktyg

STYRKOR	SVAGHETER
<p><u>Matris 1</u> Det finns en fördel med att använda sig av en utvecklad text där man kan skriva till kommentarer och lättare kan se var en elev befinner sig kunskapsmässigt</p> <p><u>Matris 2</u> Styrkan jag ser med denna matris är att läraren enbart observerar två elever åt gången och kan föra en full dokumentation vid det tillfället</p> <p><u>Matris 3</u> Styrkan med denna matris är att under varje nivå har snarlika ord använts som finns med i kunskapskraven i ämnet, det blir lättare att dra paralleller om var en elev befinner sig i ämnet när man skall skriva omdömen/betyg.</p>	<p><u>Matris 1</u> Eleven själv får inte ta del av matrisen.</p> <p><u>Matris 2</u> Det kan vara svårt att enbart dokumentera vid ett tillfälle, och utifrån ord med en numrering av hur det har gått. Vad händer om det är mycket som går fel vid det tillfället, skall man lägga tyngd på bedömningen där då? Vad säger siffrorna?</p> <p><u>Matris 3</u> En svaghet med denna avstämningsmall är att det inte finns plats för kommentarer, vad är tanken med den? Att man skall titta på de olika nivåerna och sedan markera var eleven befinner sig, hur arbetar man med den sen?</p>
MÖJLIGHETER	RISKER/HOT
<p><u>Matris 1</u> Ser att det finns möjlighet att utveckla ett deltagande hos eleven utifrån denna matris.</p> <p><u>Matris 2</u> En möjlighet att utveckla denna matris kan vara att ha mer beskrivande vad de olika orden innebär samt att ha en beskrivning för vad de olika numreringarna står för.</p> <p><u>Matris 3</u> Utifrån svagheten kan man utveckla möjligheten att kunna lägga till kommentarer om hur eleven kan</p>	<p><u>Matris 1</u> Ser ingen risk med detta, texten är beskrivande och man kan placera in eleven mellan de olika stegen för att kunna se en progression.</p> <p><u>Matris 2</u> Är att om man använder sig av denna matris och numrering till enstaka ord säger inte mycket om hur en elev arbetar om man inte kan urskilja vad de olika siffrorna står för.</p> <p><u>Matris 3</u> Då detta är en mitterminsbedömning så ser jag denna</p>

arbeta vidare för att uppnå högre nivåer, alternativt kunskapskrav.	mall som ett tidskrävande hot om man skall sitta med var elev för att stämma av var de befinner sig.
---	--

5.5 Sammanfattning av SWOT- resultatet

Lärarna som intervjuats har arbetat olika länge inom skolans verksamhet och undervisar i olika ämnen. De slutsatser som går att dra av resultatet skiljer sig åt då alla använder sig av olika sätt att dokumentera, de lägger olika tyngd på dokumentation och hur omfattande den skall vara. Det finns de som skriver efter varje lektion, de som går på provresultat och de som för samtal med eleven endast vid betygssättning eller om eleven inte når målen. När lärarna talar om dokumentation så framkommer det att de hela tiden vill bli bättre och att de känner att metoden de har i dagsläget inte är fullgod.

När de kommer till dokumentationsverktygen lärarna använder sig av är resultatet olika beroende på vilket verktyg som granskats, de ser olika ut och används på olika sätt. Det som är tydligt är att om eleven inte medverkar i dokumentationen eller får ta del av den, hur ska eleven då veta vart den befinner sig kunskapsmässigt. Vid en vidareutveckling av verktygen finns det möjlighet för eleven att bli delaktiga, så som två av dem är utformade mäter man enbart eleven vid ett tillfälle vilket gör att det i slutändan inte säger så mycket om elevens utveckling och hur eleven skall vidareutvecklas.

6. Diskussion

Inledningsvis kommer en diskussion om undersökningens starka och svaga sidor när det kommer till val av metod. Jag vill poängtera att när det är ett begränsat antal intervjuer och dokumentationsmallar/matriser kan inga generella slutsatser dras av resultatet. Däremot får läsaren en inblick i hur det kan se ut när det kommer till hur lärare dokumenterar var elever befinner sig kunskapsmässigt.

6.1 Metoddiskussion

6.1.1 Intervju

Genom att genomföra kvalitativa intervjuer fick jag utförliga svar av lärarna där de med egna ord fick beskriva hur de använder sig av dokumentation när det kommer till kunskapsbedömning. Det gav mig även tillfälle att ställa följdfrågor vilket jag inte skulle ha fått om jag exempelvis hade gjort en enkätundersökning.

Det är enligt Patel och Davidson (2003) ett flertal faktorer som kan spela in på resultatet av den genomförda studien, bland annat hur man dokumenterar, intervjuarens kroppsspråk och platsen där intervjun äger rum, det är därför viktigt att ha med detta i åtanke vid resultatet.

Till denna studie valde jag att använda mig av bandspelare som dokumentationsverktyg detta för att kunna få en så korrekt transkribering och tolkning av det insamlade materialet som möjligt. Men det var först efter godkännandet av den intervjuade personen som den slogs på. Det kan finnas för- och nackdelar med att använda sig av bandspelare vid intervjuer, nackdelen kan vara att den intervjuade känner sig obekvämt eller att det är ett störande

moment. Men jag ansåg att fördelen med att använda den övervägde, då man vid enbart anteckningar inte alltid hinner skriva ned det som sägs och viktiga bitar kan falla bort (Esaiasson et al. 2007).

Vid de olika intervjutillfällena så fick den intervjuade välja lokal, jag besökte dem på deras arbetsplats och när bandspelaren slogs på så kunde jag se en reaktion hos dem då de pratade väldigt tydligt, detta försvann efter en liten stund och intervjun fortsatte i en samtalsintervjusform. En annan faktor som kan spela in i resultatet kan vara att jag känner de intervjuade, vilket kan vara till en fördel då de vågar prata mer avslappnat och öppet med mig. Samtidigt som man måste räkna in att de kanske inte alltid vill berätta hur de gör, de kan vara rädda att bli dömda för sättet som de för dokumentation på. Betyg och bedömning kan vara ett mycket känsligt ämne att prata kring. Jag besökte de jag skulle intervjuas på deras arbetsplatser och enligt Patel och Davidson (2003) är det en faktor som kan ha en positiv inverkan på den intervjuade, det är viktigt att den som skall bli intervjuad känner sig trygg i den miljön den befinner sig i så att den kan fokusera på själva intervjun och svaren. De intervjuade fick själva välja vilken typ av lokal vi skulle vara i, de flesta valde en tom lektionssal förutom två av dem som ville sitta i personalrummet. Det gjorde att det blev vissa störningar och småavbrott under intervjun. Men precis som Esaiasson et al. (2007) poängterat är det viktigaste att intervjun blir av och då kan man få överväga att genomföra intervjun så som den intervjuade vill ha det.

6.1.2 SWOT- modellen

När det kommer till SWOT- modellen och hur man kan använda sig av den, är det upp till brukaren av den att kunna tolka och urskilja de olika områdena i det material man har för att kunna göra en analys, precis som Boverket (2006) påpekar. I min bedömning av analysmodellen finns det fördelar med att använda sig av denna modell när man har gjort kvalitativa intervjuer just för att man får ut styrkor, möjligheter och svagheter, risker/hot som man sedan kan använda sig av. Detta resultat kan man ha till grund i ett utvecklande av en väl fungerande bedömningsmatris, man kan fokusera på styrkor och möjligheter och vara vaksam på att inte få med de svagheter och risker/hot man tagit del av. Det var svårare att använda sig av modellen när det kommer till lärarnas dokumentationsverktyg, då man måste ha en klar förståelse över hur de används, det kan även ha påverkats att jag enbart fick ta del av tre olika verktyg.

6.2 Resultat diskussion

Utifrån resultatet av analyserna använder sig en del av lärarna av formativ bedömning när det kommer till det de skriver i de individuella omdömena då några av dem poängterar att de skriver framåtsyftande. En del av lärarna försöker att ha återkommande samtal med eleverna för att stämma av deras arbetsprocess och fråga hur de tänker för att sedan hjälpa dem vidare i arbetet. Några av lärarna använder sig av summativ bedömning i hemlighet då de inte låter eleverna ta del av deras egna anteckningar med olika värderade bedömningar, antingen i form av betygskodningar eller olika ord som bara läraren själv vet vad de betyder. När jag har analyserat svaren jag fått och använt dem i SWOT - modellen så blir det tydligt att de flesta styrkor och möjligheter har en viss del av egenskaper som man kan tolka till formativt och de svagheter och risker/hot är summativa.

Lundahl (2011) menar att formativ och summativ bedömning många gånger kan komplettera varandra och att man skall finna ett sätt där de kan dra nytta av varandra. Samtidigt är det viktigt att, precis som Korp (2003) poängterar, varje undervisningstillfälle måste ha ett klart

och tydligt syfte och en tanke om hur bedömningen skall genomföras. Detta just för att eleven inte skall bli förvirrad med vad som förväntas av den. Utifrån det resultat jag har fått fram arbetar inte lärarna på detta vis, på grund av ett svar som var tydligt igenom nästa alla intervjuer och det var tidsbrist. Denna faktor går inte att förbise. Men i lärarrollen så måste man finna lösningar och precis som Korp (2003) skriver så kan man genom samtal under terminens gång planera hur eleven skall utveckla och visa sina kunskaper. Det är viktigt att man gör upp en plan med eleven för att den skall kunna nå högre kunskapskrav och ha en förståelse för vad den gör och varför. Då vi har ett betygssystem som är summativt, då man skall samla och göra en summerad bedömning av en elevs kunskaper, kan läraren vid varje avslutad uppgift eller område göra en summerad bedömning men i samtal med eleven alltid framåtsträva, vilket är formativ bedömning. Detta tror jag är viktigt att ta med i planeringsstadiet just för att det i slutändan kommer att ge läraren och eleven bättre förhållningssätt till kunskapskraven samt att det inte blir en stor tidstjuv.

Om man bortser från de svagheter och risker/hot som framkommit och att lärarna poängterade att tidsbristen var en av de faktorerna de ansåg spelade in mest och påverkade hur de förde dokumentation, så anser jag att genom att ha använt SWOT- modellen fått fram ett flertal olika synpunkter från deras sida som kan hjälpa till när man skall framställa en bedömningsmatris. Jag har fått konkreta svar genom att analysera intervjuerna och dokumentationsverktygen jag fått ta del av. Jag har kommit fram till att tiden inte behöver vara det som påverkar, genom att planera undervisningen och att ha tydliga mål för var tillfälle så kan detta vara en hjälpare faktor mot tidsbristen. Vilket kan komma leda till naturliga inslag att genomföra värderingar av elevens och mina insatser under varje arbetsuppgift/område.

SWOT- modellen har synliggjort olika faktorer som erfarna lärare anser är betydelsefulla och problematiken man kan ställas inför och att dessa är viktiga att uppmärksamma när man skall skapa en matris. Att eleverna är delaktiga är något som Korp (2003) och Lundahl (2011) poängterar men också några lärare. Detta är en faktor som man ska beakta och ha med i planeringen av utförandet av matrisen, det vill säga på vilket sätt blir eleven delaktig, vilken roll eleven kommer att ha i matrisen. Det som framkommit är att eleven skall vara delaktig i värderingen av sin insats i alla delar av bedömningen och därför måste den vara delaktig när det kommer till hur läraren använder sig av matrisen.

7. Avslutningsvis

Det jag ville få fram med denna undersökning var hur lärare går tillväga när de samlar underlag var eleverna befinner sig kunskapsmässigt. Jag hade förutfattade meningar om att lärare använde sig av bedömningsmatriser för att dokumentera var eleven befinner sig mot kunskapsmålen. Genom att använda mig av SWOT- modellen anser jag att jag fått svar på mitt syfte med undersökningen. Resultatet visar på olika perspektiv från lärarna och hur det skiljer sig åt när de dokumenterar, vad de anser en bedömningsmatris/mall är, vad de lägger tyngd på i sin dokumentation och vad den skall leda till. En del använde sig av rutiner och en del har allt i huvudet eller går på magkänsla.

Jag ville få fram ett resultat som jag sedan kan använda mig av i min undervisning då jag känner att jag har en brist i min dokumentation samt att jag vill ha ett redskap för hur jag skall kunna hjälpa eleverna utvecklas vidare mot högre kunskapskrav. Utifrån de erfarenheter jag fått när jag tagit del av materialet och gjort analyser av dem landar resultatet på att det är upp

till var lärare att hitta egna strategier som fungerar för dem. Dessa strategier måste även fungera för att skapa ett betygsunderlag utifrån kunskapskraven i ämnet man undervisar inom. Nästa steg blir att tydliggöra kriterierna för eleverna så att de själva kan vara delaktiga i arbetsprocessen när man utformar undervisningen som i sin tur leder till att kunskapskraven kan bli uppfyllda.

Slutligen vill jag poängtera att lärare har ett ansvar mot elever och i Skolverket (2011b) står det tydligt vad det ansvaret innebär, när det kommer till bedömning och betyg så skall läraren kontinuerligt och allsidigt utvärdera elevens kunskapsutveckling både muntligt och skriftligt både för elever och dess vårdnadshavare. Detta kan ske genom utvecklingssamtal och över tid under terminen. Lärare har även ett ansvar att se till att elever får ett inflytande i undervisningens innehåll och arbetssätt, ansvar som ges skall sedan öka i takt med dess ålder.

Detta arbete har varit otroligt givande och kul att genomföra, jag känner att jag kan ha nytta av de erfarenheter jag har fått genom att genomföra denna undersökning och det har gett mig bredare kunskaper i bedömning än vad jag hade innan.

8. Vidare forskning

Betyg och bedömning är ett område som det ständigt pratas om och bör diskuteras, dels för att pålitligheten till betyg bör vara hög och för att elever skall ha tillit till systemet. Elever bör ha möjlighet att påverka och vara insatta i tillvägagångssättet i ämnesinnehållet för att vi som lärare skall kunna möta eleverna där de befinner sig och hjälpa dem att vidareutvecklas kunskapsmässigt. Att ständigt kunna möta en elev och hjälpa den att lära nytt och lära om när ny kunskap finns att inhämta. Att kunna hjälpa den att växa och utvecklas som människa i ett samhälle som ständigt förändras. Detta ingår i lärarprofessionen och det står skrivit i styrdokumentet, att vi ska arbeta med eleven på detta vis. I ett samhälle som ständigt är i förändring är det svårt som lärare att följa med, hur kan man arbeta med detta tillsammans, att lära om och lära nytt? Är det tillåtet, som lärare att lära tillsammans med eleven?

I och med att vi år 2011 fick en ny betygsskala och nya kursplaner (Skolverket 2011b) är detta ett område som fortfarande är relativt obearbetat men det har skett en stor förändring i skolans verksamhet och utifrån den måste man fortsätta att arbeta och sträva framåt i utveckling med att få elever delaktiga i sin kunskapsutveckling. Det är något som man kan forska vidare om. Hur kan och bör vi använda formativ respektive summativ bedömning i undervisningen? Hur kan man arbeta för att få eleverna att förstå sambanden mellan kunskapskraven, undervisningen och bedömning? Bedömningsmatris är en strategi som behöver utvecklas vidare, vad säger forskningen om det och hur kan man göra för att den skall vara liktydig mot eleverna.

Betyg och bedömning är ett område som ständigt bör ses över och man skall ta hjälp av de otroliga kunskaper som finns hos de lärare som är verksamma i skolan. Vad kan man lära av varandra och hur kan man nyttja de kunskaper som finns? Det är genom forskning och erfarenhet i vardagen som våra handlingar blir verkliga och jag tror att man som lärare måste finna egna strategier som passar en själv och den undervisningen man bedriver men att man aldrig får glömma av att det är för eleverna som man befinner sig i skolans verksamhet. Att även vi vågar prova nya sätt att utveckla vår undervisning på, i ett samhälle som ständigt är i förändring så måste även vi som lärare våga förändras och prova på nya sätt att bedriva

undervisning. Kan lärare bedriva en utmanande och tilltalande undervisning tillsammans med eleven?

Referenser

Cullbrand, Ingrid (2007). *Hem- och konsumentkunskap: en samtalsguide om kunskap, arbetssätt och bedömning*. [Elektronisk resurs] Stockholm : Myndigheten för skolutveckling. Hämtad 2012-04-03, från

http://www.skolverket.se/2.3894/publicerat/2.5006?_xurl=http%3A%2F%2Fwww4.skolverket.se%3A8080%2Fwtpub%2Fws%2Fskolbok%2Fwpubext%2Ftrycksak%2FRecord%3Fk%3D1890

Dahmström, Karin (2000). *Från datainsamling till rapport- att göra en statistisk undersökning*. Upplaga 3:1. Lund: Studentlitteratur.

de Ron, Lena & Feldt, Maria (2006). *Bedöma och lära i hem- och konsumentkunskap. Bakgrund och framväxt av ett pedagogiskt bedömningsmaterial*. PRIM-gruppen, Lärarhögskolan i Stockholm.

Esaiasson, Peter., Gilljam, Mikael., Oscarsson, Henrik & Wängnerud, Lena, (2007). *Metodpraktikan: Konsten att studera samhälle, individ och marknad*. Upplaga 3:1. Stockholm: Norstedts Juridik AB.

Karlsson, Annika & Grönlund, Agneta (2011). *Kunskapsbedömning i skolan: praxis, begrepp, problem och möjligheter*. Stockholm: Skolverket. Hämtad 2012-05-01, från <http://www.skolverket.se/publikationer?id=2660>

Korp, Helena (2011). *Kunskapsbedömning, hur, vad och varför*. Myndigheten för skolutveckling. Stockholm: Frizes.

Lotte Rienecker & Peter Stray Jørgensen (2008). *Att skriva en bra uppsats*. Upplaga 2:1. Stockholm. Liber.

Lindström, Lars & Lindberg, Viveca (2005). *Pedagogisk bedömning: att dokumentera, bedöma och utveckla kunskap*. Stockholm : HLS förlag.

Lundahl, Christian (2011). *Bedömning för lärande*. Stockholm: Norstedts.

Patel, Runa, & Davidson, Bo (2003). *Forskningsmetodikens grunder: Att planera, genomföra och rapportera en undersökning*. Upplaga 3:1. Lund: Studentlitteratur.

Redaktionen (2012). *Swot-modellen*. Hämtad 2012-04-17 från, <http://www.swot-modellen.se/>

SFS 2010:800. *Skollag*. Stockholm: Utbildningsdepartementet. Hämtad 2012-04-18, från http://www.riksdagen.se/sv/Dokument-Lagar/Lagar/Svenskforfattningssamling/Skollag-2010800_sfs-2010-800/?bet=2010:800#K3

Skolverket (2000). *Kursplaner och betygskriterier. Grundskolan..* Stockholm: Fritzes.

Skolverket (2012a). *Betygssättning*. Hämtad 2012-04-26 från, <http://www.skolverket.se/kursplaner-och-betyg/betyg/2.5573>

Skolverket (2012b). *Grundskoleutbildningen*. Hämtad 2012-04-26, från <http://www.skolverket.se/kursplaner-och-betyg/betyg/betygsskalan/grundskoleutbildningen-1.12042>

Skolverket (2010). *Skolutveckling. Formativ bedömning- bedömning för lärande*. Hämtad 2012-04-28 från, http://www.skolverket.se/skolutveckling/forskning/omraden/bedomning_och_betyg/formativ_bedomning

Skolverket (2011a). *Kommentarmaterial till kursplanen i hem- och konsumentkunskap*. Stockholm: Utbildningsdepartementet.

Skolverket (2011b). *Läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet Lgr 11*. Stockholm: Utbildningsdepartementet.

Stukát, Staffan (2005). *Att skriva examensarbete inom utbildningsvetenskap*. Lund: Studentlitteratur.

Vetenskapsrådet (2011). *God forskningssed*. Hämtad 2012-05-15 från, <http://www.vr.se/download/18.3a36c20d133af0c12958000491/God+forsknings+sed+2011.1.pdf>

Intervjuguide

Inledande frågor

- Vilket ämne undervisar du i?

Huvudfråga

- Hur går du tillväga när du samlar information om var eleverna befinner sig mot kunskapskraven i lgr11 i ditt ämne?

Följdfrågor

- Använder du dig utav någon speciell strategi/metod?
- Vilka fördelar ser du med din metod?
- Vilka svårigheter ser du med den?
- Får eleverna ta del av din dokumentationen
- Är de delaktiga i den?

- Om Ja

På vilket sätt tar de del av dokumentationen
Förklara, vidareutveckla

- Om Nej

Hur tänker du då?
Förklara, vidareutveckla

- Har du något mer du vill tillägga som du tycker att jag borde ta del av?

Slutligen, kan du ge mig ditt

- Namn, ålder, utbildning, hur länge har du jobbat, hur länge har du vart på denna skola?

Fullständig analys av lärarintervjuerna

STARKA SIDOR	SVAGHETER
<p><u>Lärare M</u> Det finns underlag inför utvecklingssamtalet, att läraren har något att trycka på.</p> <p><u>Lärare N</u> Eleverna har ett stort eget ansvar, där de vet var de skall göra. Detta sker igenom beställningsmallar och planering av lektionen när de har praktisk undervisning.</p> <p><u>Lärare O</u> Så som läraren har planerat undervisningen har det gett henne möjlighet: att när eleverna arbetar självständigt kunnat föra anteckningar över hur de arbetar.</p> <p><u>Lärare P</u> Har dubbel dokumentation, dels en för sig själv. Sen är det upp till eleven att dokumentera sitt egna arbete under terminens gång. Läraren utgår sedan ifrån båda vid betygssättning.</p> <p><u>Lärare R</u> Det är eleverna själva som för dokumentationen igenom loggböcker, det är dessa läraren sedan utgår ifrån.</p> <p><u>Lärare S</u> Har en slags matris där läraren antecknar utifrån varje uppgift och om eleven har klarat av den utifrån kunskapskraven.</p> <p><u>Lärare T</u> För korta noteringar under lektionen utifrån de samtal med eleven. Detta sker utifrån kunskapskraven.</p>	<p><u>Lärare M</u> Då läraren inte har full dokumentation går hon på magkänslan.</p> <p><u>Lärare N</u> Läraren låter inte eleverna ta del av dokumentationen, när de frågar henne hur de ligger till så har hon inget att gå på. Det är först när hon sitter inför betygssättningen som hon summerar all information hon antecknat på olika papper.</p> <p><u>Lärare O</u> Skriver förkortningar.</p> <p><u>Lärare P</u> Läraren lägger stor tyngd på att eleverna själva skall dokumentera och skriva utvärderingar.</p> <p><u>Lärare R</u> Har en klasslista där läraren kodat betyg av elevens arbete. Har inge noteringar eller skrivna kommentarer.</p> <p><u>Lärare S</u> Eleverna är inte delaktiga i att föra en dokumentation av sitt arbete.</p> <p><u>Lärare T</u> Eleverna själva för ingen dokumentation.</p>
MÖJLIGHETER	RISKER/HOT
<p><u>Lärare M</u> Ser potential i att låta eleverna göra utvärdering efter lektionstillfälle, att skriva ned vad som gått bra och mindre bra.</p> <p><u>Lärare N</u> Möjligheten att utveckla matrisen för att lättare kunna ha en överblick dokumentationen.</p> <p><u>Lärare O</u> Om läraren hittar lättare sätt att anteckna igenom förkortningar för att slippa skriva om dem vid terminens slut som ett samlat dokument.</p> <p><u>Lärare P</u> Samtidigt som det kan vara en svaghet ser jag det även som en möjlighet att vidareutveckla elevens egna dokumentation och eget ansvar i det arbetet.</p> <p><u>Lärare R</u> Samtalar med eleven om betygskriterierna för att göra en avstämning om vart de befinner sig mot kunskapskraven så att eleven vet vart de skall sträva.</p> <p><u>Lärare S</u> Läraren har ett system där hon snabbt kan stämma av vad hon har för underlag när eleven frågar.</p> <p><u>Lärare T</u></p>	<p><u>Lärare M</u> Nackdel med dokumentation är att det inte alltid blir gjort, oftast beroende på tiden.</p> <p><u>Lärare N</u> Är att läraren har flera olika papper som hon skriver anteckningar på, ett av dem tycker hon inte själv är speciellt bra och skall stryka en del moment på den. Risken blir att hon har för många olika dokumentations mallar att gå efter.</p> <p><u>Lärare O</u> Skriver förkortningar under lektionstiden när hon dokumenterar, dessa skriver hon sen över på ett annat papper vid terminens slut.</p> <p><u>Lärare P</u> Det kan bli svårt att hinna gå igenom alla elevens dokumentationer om man inte finner en lösning att arbeta sig igenom materialet under terminens gång.</p> <p><u>Lärare R</u> Skriver upp kodning som betyg, dock inga egna anteckningar utan utgår enbart ifrån elevens loggbok. Ser ett hot i detta om eleven inte har gjort det den ska. Räcker det med de kunskaper man har samlat på sig och har i minnet.</p>

Läraren säger själv att hon hade önskat ha fler nyanser i kriterierna så att hon hade kunnat få en mer överskådlig blick över hur de ligger till.

Lärare S

Tidsbrist i att föra en grundlig dokumentation, av eleverna utan har förkortningar som hon har kodat.

Lärare T

Tidsbristen utifrån det sättet hon arbetar på, hon hinner inte alltid prata med alla elever.

Bedömningsverktyg i slöjd årskurs 3-5

	IUP	SLÖJD		AR 3-5			
	NIVA 1			NIVA 2			NIVA 3
IDÉ, FORM OCH FUNKTION	Eleven föreslår egna idéer till slöjdarbeten, skissar och arbetar med färg och form.			Eleven överväger med handledning sätt att utforma och vidareutveckla sin idé. Väljer material, färg och form. Presenterar valgjorda skisser.			Eleven utvecklar och visar bredd på mer avancerade idéer och har en förståelse för, och motiverar sina val gällande färg, form och funktion.
PLANERING	Eleven kan med handledning planera sitt arbete, välja metod och göra en enkel arbetsritning.			Kunna fylla i planeringsbadet och komplettera med skisser eller modeller. Planerar noggrant steg för steg.			Presenterar valgjorda skisser. Planerar med känsla för färg, form, funktion samt metod. Har tydliga arbetsritningar. Planeringen är så valgjord att någon annan skulle kunna arbeta efter den.
GENOMFÖRANDE	Eleven väljer med handledning och hanterar verktyg och redskap på ett funktionellt sätt. Kan följa olika instruktioner.			Eleven väljer redskap, metoder, och material utifrån kunskap. Kan följa olika instruktioner. Försöker lösa problem själv. Arbetar med noggrannhet.			Arbetar självständigt, målmedvetet och kreativt under hela arbetet. Arbetar aktivt med problemlösning. Väljer själv lämpliga redskap och metoder. Diskuttrar om sina idéer för att komma fram till en lösning.
UTVÄRDERING	Genomför sina arbeten. Värderar sin arbetsinsats. Beskriver vad som har gjorts. Presenterar sitt slöjdarbete. Eleven dokumenterar och reflekterar löpande över sitt slöjdarbete i sin slöjddagbok.			Förklarar och motiverar vad som gjorts i slöjdarbetet. Presenterar sitt arbete muntligt reflekterar över och dokumenterar sitt arbete skriftligt och motiverar utifrån ekonomiska och miljömässiga aspekter.			Val genomförda slöjdarbeten. Värderar och beskriver nya erfarenheter. Förklarar varför metoder, redskap, material, formgivning och färgsättning har valts.
INITIATIV OCH ANSVAR	Eleven tar ansvar och egna initiativ. Följer säkerhetsföreskrifterna i slöjdsalarna. Följer muntliga instruktioner.			Eleven tar ansvar och egna initiativ. Följer säkerhetsföreskrifterna i slöjdsalarna. Följer muntliga instruktioner. Tar ansvar för arbetsmiljön i slöjdsalarna och samarbetar med sina kamrater.			Eleven tar ansvar och egna initiativ. Följer säkerhetsföreskrifterna i slöjdsalarna. Följer muntliga instruktioner. Tar ansvar för arbetsmiljön i slöjdsalarna och samarbetar med sina kamrater.

**Bedömningsmall för praktiskt arbete i
Hem- och konsumentkunskap**

Elev 1

Namn:

Planering 1 2 3 4 5

Samarbete 1 2 3 4 5

Följer
Instruktioner 1 2 3 4 5

Självständighet 1 2 3 4 5

Redskap 1 2 3 4 5

Teknik/metod 1 2 3 4 5

Initiativförmåga 1 2 3 4 5

Dukning 1 2 3 4 5

Disk/städning 1 2 3 4 5

Miljötänkande 1 2 3 4 5

Svårighetsgrad 1 2 3 4 5

Resultat 1 2 3 4 5

Kommentar :

Elev 2

Namn:

Planering 1 2 3 4 5

Samarbete 1 2 3 4 5

Följer
Instruktioner 1 2 3 4 5

Självständighet 1 2 3 4 5

Redskap 1 2 3 4 5

Teknik/metod 1 2 3 4 5

Initiativförmåga 1 2 3 4 5

Dukning 1 2 3 4 5

Disk/städning 1 2 3 4 5

Miljötänkande 1 2 3 4 5

Svårighetsgrad 1 2 3 4 5

Resultat 1 2 3 4 5

Kommentar :

OMDÖMEN I HEM- OCH KONSUMENTKUNSKAP Lgr -11

MAT OCH MÅLTIDER

Nivå 2:

Eleven **kan med handledning** planera och tillaga en näringsriktigt sammansatt måltid på ett hygieniskt sätt samt arrangera en trivsamt måltid.

Nivå 3:

Eleven **kan** planera och tillaga en näringsriktigt sammansatt måltid på ett hygieniskt sätt samt arrangera en trivsamt måltid.

Nivå 4:

Eleven **kan självständigt** planera och tillaga en näringsriktigt sammansatt måltid på ett hygieniskt sätt samt arrangera en trivsamt måltid.

MAT OCH HÄLSA

Nivå 2:

Eleven kan föra **enkla** resonemang om hur varierade och balanserade måltider kan sättas samman och anpassas till individuella behov.

Eleven kan föra **enkla** resonemang kring konsekvenser av olika konsumtionsval som rör en hållbar ekonomisk och ekologisk utveckling.

Nivå 3:

Eleven kan föra **utvecklade och relativt väl underbyggda** resonemang om hur varierade och balanserade måltider kan sättas samman och anpassas till individuella behov.

Eleven kan föra **utvecklade och relativt väl underbyggda** resonemang kring konsekvenser av olika konsumtionsval som rör en hållbar ekonomisk och ekologisk utveckling.

Nivå 4:

Eleven kan föra **välutvecklade och väl underbyggda** resonemang om hur varierade och balanserade måltider kan sättas samman och anpassas till individuella behov.

Eleven kan föra **välutvecklade och väl underbyggda** resonemang kring konsekvenser av olika konsumtionsval som rör en hållbar ekonomisk och ekologisk utveckling.

KONSUMTION OCH MILJÖ

Nivå 2:

Eleven gör jämförelser mellan olika konsumtionsalternativ och för då **enkla** resonemang med koppling till privatekonomin. Eleven kan beskriva och föra **enkla** resonemang om konsumentens rättigheter och skyldigheter.

Eleven ska ha **viss** kunskap om källsortering och återvinning samt kunna genomföra uppgifter kring tvätt och rengöring på ett miljövänligt sätt.

Nivå 3:

Eleven gör jämförelser mellan olika konsumtionsalternativ och för då **utvecklade** resonemang med koppling till privatekonomin. Eleven kan beskriva och föra **utvecklade** resonemang om konsumentens rättigheter och skyldigheter.

Eleven ska ha **god** kunskap om källsortering och återvinning samt med **gott resultat** kunna genomföra uppgifter kring tvätt och rengöring på ett miljövänligt sätt.

Nivå 4:

Eleven gör jämförelser mellan olika konsumtionsalternativ och för då **välutvecklade** resonemang med koppling till privatekonomin. Eleven kan beskriva och föra **välutvecklade** resonemang om konsumentens rättigheter och skyldigheter.

Eleven ska ha **mycket god** kunskap om källsortering och återvinning samt med **mycket gott resultat** kunna genomföra uppgifter kring tvätt och rengöring på ett miljövänligt sätt.